

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΕΛΤΑΣ

«Ξεκινά η έρευνα για τον κορωνοϊό»

«Θα δώσει απαντήσεις σε κρίσιμα ερωτήματα που αφορούν γενετικούς, ανοσολογικούς και επιδημιολογικούς παράγοντες»

ΣΕΛ. 6

Ο καθηγητής Κωνσταντίνος Δέλτας στον «Π» για την προσπάθεια κατά της Covid-19

Ξεκινά η έρευνα για τον κορωνοϊό

Εντός του τρέχοντος μηνός αναμένεται να αρχίσει η έρευνα για τον κορωνοϊό από την οποία θα εξαχθούν πολύ χρήσιμα επιστημονικά συμπεράσματα για τη νόσο Covid-19. Ο καθηγητής Γενετικής δρ Κωνσταντίνος Δέλτας, διευθυντής του Κέντρου Ερευνών Μοριακής Ιατρικής Πανεπιστημίου Κύπρου, στη συνέντευξη που ακολουθεί εξηγεί όλα όσα πρέπει να γνωρίζουν οι πολίτες για αυτή τη μεγάλη ερευνητική προσπάθεια. Απευθύνει κάλεσμα στα άτομα που έχουν νοσήσει με κορωνοϊό, σε επαγγελματίες υγείας και σε απλούς πολίτες να συμμετάσχουν στην έρευνα. Ένας από τους βασικούς στόχους της προσπάθειας που αρχίζουν οι επιστήμονες είναι ο εντοπισμός των ατόμων που έχουν αναπτύξει αντισώματα κατά του ιού. Την ίδια ώρα η έρευνα

Συνέντευξη στη **Μαρίνα Κουμίστα**

θα δώσει απαντήσεις σε κρίσιμα ερωτήματα όπως για παράδειγμα γιατί κάποιοι άνθρωποι παρουσιάζουν βαριά κλινική εικόνα όταν νοσήσουν και κάποιοι άλλοι όχι.

Προσφάτως ανακοινώσατε την έναρξη μιας μεγάλης έρευνας για τον κορωνοϊό. Πότε αναμένεται να ξεκινήσει και τι πορίσματα αναμένετε να εξαγάγετε από αυτήν τα οποία θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19;

Η έρευνα που αναμένεται να ξεκινήσει εντός του τρέχοντος μηνός, αφού λάβαμε όλες τις απαιτούμενες εγκρίσεις, έχει μερικούς πολύ χρήσιμους στόχους: ανοσολογικούς, γενετικούς και επιδημιολογικούς. Βασικά, θα διεξαχθούν εξετάσεις σε τρεις μεγάλες ομάδες του πληθυσμού. Η πρώτη ομάδα αφορά άτομα που έχουν νοσήσει, που είναι γύρω στα 1000, για να διαπιστώσουμε επακριβώς πόσοι από αυτούς έχουν αναπτύξει αντι-

σώματα κατά του ιού. Η δεύτερη ομάδα αφορά επαγγελματίες υγείας τριών νοσοκομείων (ΓΝ Λευκωσίας, Μακάρειο Νοσοκομείο και ΓΝ Πάφου), όχι κατ' ανάγκη από αυτούς που έχουν νοσήσει. Ενδεχομένως κάποιοι να μην έχουν εκδηλώσει συμπτώματα ωστόσο να έχουν έρθει σε επαφή με τον ιό και να έχουν αναπτύξει αντισώματα. Η τρίτη ομάδα αφορά τον γενικό πληθυσμό. Άτομα που δεν έχουν διαγνωστεί με την Covid-19 ωστόσο ενδέχεται να έχουν προσβληθεί από τον ιό χωρίς καν να το γνωρίζουν, άρα να έχουν αναπτύξει αντισώματα. Πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι εξετάσεις θα γίνουν με τεστ υψηλών προδιαγραφών που είναι εγκεκριμένα από διεθνείς αρμόδιους οργανισμούς. Έχουμε ήδη πάρει προσφορές από εταιρείες ώστε να είμαστε έτοιμοι για τη διενέργεια των εξετάσεων.

Έχετε απευθύνει πρόσκληση στα άτομα τα οποία έχουν νοσήσει για συμμετοχή στην έρευνα; Υπάρχει ενδιαφέρον;

Το αμέσως επόμενο διάστημα θα αποσταλεί ονομαστική πρόσκληση σε κάθε άτομο που είχε νοσήσει για συμμετοχή στην έρευνα. Πρέπει να πω ότι η εν λόγω έρευνα διεξάγεται με τη συνεργασία των Ιατρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας και την ομάδα επιδημιολογικής επιτήρησης του υπουργείου η οποία έχει αναλάβει αυτό το θέμα. Δράττομαι της ευκαιρίας να απευθύνω και μέσω της συνέντευξης αυτής πρόσκληση στα άτομα που έχουν νοσήσει να επικοινωνήσουν μαζί μας για να συμμετάσχουν στην έρευνα, στο τηλέφωνο 22-892815 ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση: biobank@ucy.ac.cy. Τις επόμενες μέρες θα ανακοινώσουμε περισσότερες λεπτομέρειες για την εν λόγω εργασία και θα απευθυνθούμε και στους επαγγελματίες υγείας των τριών νοσηλευτηρίων που

Η έρευνα θα δώσει απαντήσεις σε κρίσιμα ερωτήματα που αφορούν γενετικούς, ανοσολογικούς και επιδημιολογικούς παράγοντες

Ο δρ Δέλτας απευθύνει κάλεσμα σε άτομα που έχουν νοσήσει, επαγγελματίες υγείας και τον γενικό πληθυσμό να συμμετάσχουν στην έρευνα

Οι επιστήμονες ψάχνουν σπόνσορες... Στο ένα εκατ. ευρώ υπολογίζεται το κόστος της έρευνας

έχουν επιλεγεί. Να αναφέρω ότι στην έρευνα συμμετέχουν επιστήμονες από τις τρεις Ιατρικές Σχολές της Κύπρου και τη συντονίζει το Κέντρο Αριστείας CY-Biobank του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Από τον γενικό πληθυσμό πόσο μεγάλο θα είναι το δείγμα της έρευνας;

Στοχεύουμε αρχικά σε 2.000 άτομα, αλλά όσο περισσότεροι άνθρωποι ενδιαφερθούν τόσο το κα-

λύτερο. Στόχος μας είναι η έρευνα να συμπεριλάβει ένα αξιόπιστο δείγμα από τον γενικό πληθυσμό. Ωστόσο, παρόλο που το Κέντρο μας θα καλύψει μεγάλο μέρος των εξόδων, ο τελικός αριθμός των εθελοντών που θα μπορέσουμε να εξετάσουμε θα εξαρτηθεί από το κονδύλι που θα έχουμε στη διάθεσή μας. Γι' αυτό και απευθύνω έκκληση σε εθελοντές χορηγούς να στηρίξουν οικονομικά την έρευνά μας η οποία όπως προανέφερα θα δώσει άμεσες χρήσιμες πληροφορίες. Δεν είναι έρευνα για χάρη της έρευνας. Σε άλλες χώρες ήδη αυτή η έρευνα "τρέχει" ή έχει ολοκληρωθεί. Εμείς, δυστυχώς, μείναμε πίσω παρόλο που το είχαμε εισηγηθεί στην αρχή της πανδημίας με συγκεκριμένη πρόταση...

Ποιες ακριβώς είναι αυτές οι χρήσιμες πληροφορίες που θα εξαχθούν μέσα από την έρευνα;

Πρώτιστα θέλουμε να γνωρίζουμε ποιοι, πόσοι και γιατί έχουν αναπτύξει αντισώματα. Μέχρι στιγμής τα ερωτήματα αυτά παραμένουν άγνωστα... Επίσης, πρέπει να γνωρίζουμε τον τίτλο των αντισωμάτων. Είναι υψηλός ή χαμηλός ο τίτλος; Είχαν, δηλαδή, ισχυρή ή χαμηλή αντίδραση στον ιό; Ανάλογα με το επίπεδο των αντισωμάτων, ενδεχομένως να διαφοροποιηθεί και η αντίδραση του ατόμου σε νέα μελλοντική επαφή με τον ιό. Π.χ. τα αντισώματα χαμηλού τίτλου ίσως δεν προστατεύουν επαρκώς το άτομο ή ίσως δεν είναι αρκούντως εξουδετερωτικά. Είναι επίσης πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε την κατάσταση στους επαγγελματίες υγείας. Οι επαγγελματίες υγείας ενδεχομένως να ήρθαν σε επαφή με ασθενείς με κορωνοϊό. Δεν ασθένησαν... Μήπως όμως κάποιοι έχουν αναπτύξει αντισώματα; Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα είναι εξαιρετικής σημασίας. Διότι στην περίπτωση ενός δεύτερου κύματος της πανδημίας θα μπορούν να είναι για παράδειγμα στην πρώτη γραμμή οι

επαγγελματίες υγείας που έχουν αναπτύξει αντισώματα. Παρόμοια και για τον γενικό πληθυσμό πρέπει να γνωρίζουμε εάν κάποια άτομα έχουν νοσήσει αλλά παρέμειναν ασυμπτωματικά. Νοείται ότι όλη η πληροφορία που θα συλλεχθεί θα αναλυθεί και θα μοιραστεί στους καθ' ύλην αρμόδιους, το Υπουργείο Υγείας και τον ΟΚΥΠΥ. Δηλαδή αυτοί οι δύο οργανισμοί έπρεπε να είναι οι πρώτοι που θα ενδιαφερθούν να στηρίξουν αυτήν τη μελέτη η οποία τώρα έχει και θεσμική ηθική έγκριση.

Γιατί κάποια άτομα, χωρίς βεβαρημένο ιστορικό, αναπτύσσουν συμπτώματα και κάποια άλλα παραμένουν ασυμπτωματικά;

Ένα μεγάλο κεφάλαιο το οποίο ανοίγεται και μελετάται με αυτή την έρευνα αφορά τη Γενετική. Ρωτήθηκα τελευταία πολλές φορές γιατί κάποιοι παραμένουν ασυμπτωματικοί ή γιατί κάποιοι, ακόμη και νεαροί χωρίς υποκείμενα νοσήματα, παρουσιάζουν σοβαρή κλινική εικόνα. Δεν υπάρχουν επιστημονικά τεκμηριωμένες απαντήσεις για αυτά τα ερωτήματα. Υποψίες υπάρχουν, όμως άλλο είναι να εικάζεις και άλλο να αποδεικνύεις κάτι μέσα από επιστημονικές μελέτες. Λέμε για παράδειγμα ότι ο τάδε ασθενής ασθένησε με πιο βαριά κλινική εικόνα επειδή είχε διαβήτη ή επειδή είναι μεγάλης ηλικίας. Μα δεν πάσχουν όλα τα άτομα που νόσησαν με κορωνοϊό από διαβήτη αλλά ούτε και όλοι οι ασθενείς ήταν υπερήλικες. Τα υποκείμενα νοσήματα αποδείχθηκε πως διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της νόσου σε ένα άτομο, ακολούθως όμως υποψιαστήκαμε και υποθέτουμε πως "φταίνει" και γενετικοί παράγοντες για τη συμπεριφορά του ιού. Δηλαδή το τι υπάρχει στο DNA μας. Αυτοί οι παράγοντες, που τους κληρονομούμε, είτε μας προστατεύουν είτε μας καθιστούν πιο ευάλωτους στη λοίμωξη. Πρέπει να μάθουμε ποιοι είναι αυτοί οι παράγοντες.

Το κόστος και τα αποτελέσματα της έρευνας

Ποιο είναι το κόστος της έρευνας;
Υπολογίζουμε ότι για την ολοκλήρωση της μελέτης που αφορά την αρχειοθέτηση βιολογικού υλικού και την εξέταση για τα αντισώματα θα απαιτηθεί ένα κονδύλι που θα κυμανθεί γύρω στις 100 χιλιάδες ευρώ, ενώ για την ολοκλήρωση της μελέτης που αφορά τη Γενετική θα χρειασθούν άλλα περίπου 600 χιλιάδες ευρώ. Η έναρξη της έρευνας θα γίνει με χρηματοδότηση από τη Βιοτράπεζα του Πανεπιστημίου Κύπρου που θα συ-

νεισφέρει επίσης την υποδομή και τεχνικό προσωπικό, στην πορεία όμως θα πρέπει να βρούμε χρηματοδότες.

Πότε αναμένονται τα πρώτα αποτελέσματα αυτής της ερευνητικής προσπάθειας;

Την περασμένη Πέμπτη έγινε μια μεγάλη σύσκεψη όλων των εμπλεκόμενων ερευνητών για να δούμε ακριβώς πότε και πώς ξεκινούμε. Το πόσο σύντομα θα έχουμε αποτελέσματα θα εξαρτηθεί από το πόσο έγκαιρα θα ανταποκριθεί ο κόσμος, δηλαδή οι

εθελοντές που θα συμμετάσχουν. Για παράδειγμα, εάν γίνει μια παγκύπρια εκστρατεία και μέσα στους επόμενους δύο με τρεις μήνες συμμετέχουν γύρω στα 500 άτομα, αυτό σημαίνει ότι κοντά στα Χριστούγεννα θα μπορούμε να εξαγάγουμε τα πρώτα συμπεράσματα. Θεωρώ σημαντικό να αναφέρω ότι η διεξαγωγή της έρευνας έλαβε την έγκριση της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου, συνεπώς οι ενδιαφερόμενοι θα κληθούν να υπογράψουν εγκεκριμένο από την

επιτροπή έντυπο συγκατάθεσης. Η διαδικασία απαιτεί μόνο τη λήψη αίματος το οποίο θα φυλαχθεί με ασφάλεια στην εγκεκριμένη Βιοτράπεζα του Πανεπιστημίου Κύπρου, και με προστασία των προσωπικών δεδομένων. Επιτρέψτε μου κλείνοντας να αναφέρω ότι το πιο σημαντικό μέρος της ερευνητικής αυτής διαδικασίας θα είναι η συλλογή και αρχειοθέτηση δεδομένων και βιολογικών δειγμάτων για χρήσιμες μελέτες στο παρόν και στο μέλλον.

